

Laatua lastensuojeluun

AMPPELI

Amatillisten perhekotien liitto ry:n jäsenlehti No. 3/2002

- Liittokokouskuulumisia
- Pakon ja rajoituksen oikeutuksesta lastensuojelussa
- Ulkomaalainen vapaaehtoinen perhekodissa

Kotisivu osoitteessa: www.apkl.fi ● sisältää mm. vapaat hoitopaikat

AMPELI 3/2002 SISÄLTÖ

Ystävät.	2
Tästä on hyvä jatkaa	3
Ajankohtaisasioita liittokokouksessa	4
Koulutusterveiset liittokokouksesta	5
Pakon ja rajoituksen oikeutuksesta lastensuojelussa	6
Tuurausta	7
Ulkomaalainen vapaaehtoinen perhekodissa	8
My experience in foster home.	9
Jäsenperhekodit 11.2002	11

AMPELI

Ammatillisten perhekotien liitto ry:n jäsenjulkaisu.

Ilmestyy tarvittaessa.

Painosmäärä: 1000 kpl

Jakelu: Ammatilliset perhekodit, lastensuojelualan yhteistyötahot

Päätoimittaja: Matti Kosonen

Puh. ((03)3763 377

matti.kosonen@apkl.fi

Toimitussihteeri:

Leea Lehelmä

Puh. (03)783 4430

leea.lehelma@phnet.fi

Taitto: Kirjava Omena

Paino: Oriveden Kirjapaino

Toimihenkilöiden uudet sähköposti-osoitteet vuoden 2003 alusta lähtien: etunimi.sukunimi@apkl.fi

YSTÄVÄT.

Kuluneet vuodet ovat olleet monessa mielessä hyvää aikaa. Muutama vuosi yhteisten asioiden pohtimista ja ajamista on suhteuttanut ja tuulettanut tehokkaasti käsityksiä ja ajatusrakennelmia.

Vuodet ovat antaneet näkemystä ja ymmärrystä perhekotityön olemuksesta ja sen eri variaatioista samoin kuin lastensuojelun vaikeasta sarasta niin kunnallis-, järjestö- kuin yksityissektorillakin. Vuodet ovat osoittaneet, että pienillä yksiköillä, suuremmilla laitoksilla, järjestöillä ja viranomaisahoilla on kaikilla omat vahvuutensa ja omat akilleen kantapäänsä, ongelmansa ja kriisivaiheensa. Kukaan ei ole toista parempi ja toisaalta kukaan ei ole toista huonompikaan.

Käydyssä vuorovaikutuksessa ihmetystä ovat herättäneet ne tahot, joilla on ollut tarvetta kissanhäntänsä nostamiseen, suurta hämmästyä ne tahot, jotka ovat sitä yrittäneet toisten mainetta mustaamalla. Tällaisia ihmisiä tuli vastaan niin liittomme sisäisillä kuin yllättävänkin julkisilla foorumeilla. Vaikeaa on ollut myös ymmärtää, miksi käydyissä keskusteluissa esiintyi vieläkin niin paljon perhekotitoimintaan suuntautuvaa asiatonta

kritiikkiä. Me emme kai vieläkaan mahdu piintyneiden ajatusmallien omaavien ihmisten maailmankuvaan.

Kuitenkin suurin osa käydyistä vuorovaikutuksesta on ollut toivoa herättävää. Useita hyviä yhteistyötahoja, hyviä keskustelijoita, hyviä ihmisiä on tullut vastaan. Monia raja-aitoja on rikkoutunut, monia ennakkواسenteita murtunut ja monia asioita on saavutettu.

Erityisen puhuttelevaa on ollut se huomio, että alan viisaat eivät puhu siitä, kuinka asiat ovat oikein tai kuinka asiat tulisi tehdä tai kuinka hyviä heidän edustamansa yksiköt tai systeemit ovat. Viisailla on ymmärrys keskeneräisyydestään, ymmärrys siitä, että meillä kaikilla on vielä paljon matkaa ennen kuin tavoitteet saavutetaan. Ja ennen kaikkea ymmärrys siitä, että tätä matkaa voimme onnistuneesti taistaa vain yhdessä.

Pitäkää huolta toisistanne ja itsestänne.

Jussi

TÄSTÄ ON HYVÄ JATKAA

Nykyisen puheenjohtajan Juhani Santalan jättää tehtävänsä vuoden vaihteessa.

Juhani on vaikuttanut moniin valtakunnallisiin hankkeisiin tarmokkaasti esimerkkinä mainittakoon mm. SOSPA-työryhmän muistio. Nämä hankkeet ovat suuren luokan asioita ja ne vaativat Juhaniilta valtavan panostuksen, jotta saimme liiton kannan ajetuksi läpi neuvotte- luissa. Yleisesti ottaen ei voi olla muuta kuin tyytyväinen lakiesitykseen, ehkä joitakin kohtia lukuunottamatta. Juhani on tuonut liittoamme hyvin esille eri tahoilla ja saatu julkisuus on ollut pelkäs- tään positiivista. Ikävätkään tapahtumat eivät ole saaneet perhekoteja epätoivon ja masennuksen valtaan, vaan kaikilla on edelleen vahva usko toimintaamme.

Kiitän Juhania koko jäsenistön puolesta pyyteettömästä ja periksiantamatto- masta työstä ammatillisten perhekotien puolesta. Lisäksi kiitän Juhaniin perhettä siitä, että hän on voinut uhrata näinkin paljon aikaa ja ajatuksia liittomme eteen.

Tulevan vuoden painopistealueet liiton hallituksen työskentelyssä tulevat olemaan moninaiset. Yhteistyö meitä lähellä olevien toimijoiden kanssa tulee edelleen olemaan ensiarvoisen tärkeää. Perhekoteihin on sijoitettu n. 400 lasta ja nuorta. Heitä hoitamassa on yli 250 henkilöä. Ammatillisten perhekotien liitto on jo niin suuri lastensuojeluorganisaatio, ettei sitä voi ohittaa meitä kuulemat- ta. Yksityisiä sosiaalipalveluysiköitä kos- keva lakiehdotus tuo moninaisia yhteis- työmuotoja liitollemme. Tällainen on esimerkiksi työntekijöiden pätevyyskou- lutuksen järjestäminen yhteistyössä mui- den järjestöjen kanssa.

Toinen tärkeä asia on perhekotien tuki- ja turvarakenteiden luominen ja laa- jentaminen. Perhekoti on pienuudessaan hyvin haavoittuvainen, joten perhekoti- laisten tulisi kyetä tiedostamaan yhä sel- keämmin tulevaisuuden mahdolliset uh-

kat. Mielestäni mm. perhekotivanhempien vapaapäivien pitäminen tulisi olla säännöllistä, mikä takaisi heille riit- tävän levon sekä auttaisi jaksamaan paremmin arjen humussa.

Alueellisten laatu- piirien työskentelyn tehostaminen on yksi suuri haasteemme. Sa- malla tuntuimme kuu- lumme yhteen ja sa- maan liittoon, minkä eteen kaikki ovat val- miita työskentelemään. Voimme esim. järjestää alueellista koulutusta alueen omien tarpeiden mukaan. Laatupiirien työskentelyssä tulisi olla mukana ainakin kerran vuodessa ko. läänin sosiaalitar- kas- taja, jolloin voitaisiin keskustella alan kehittämistä, ongelmista sekä tulevai- suuden näkymistä. Yleensäkin paikallinen vaikuttaminen ja yhteistyö eri alueellisten toimijoiden kanssa on mielestäni hyvin tärkeää. Se palvelee kaikkia osallistuja tahoja yhtä paljon.

Viimevuosina ovat liiton yhteistyö- kumpaneita olleet mm. Lastensuojelun keskusliitto sekä kuntaliitto. Unohtaa ei sovi myöskään Pesäpuun, Perhehoitolii- ton ja Teso ry:n kanssa tehtävää yhteis- työtä. Liittomme mielipidettä kysytään moniin erilaisiin tarkoituksiin.

Liiton jäsenmäärä on kohonnut jo 86 perhekotiin, mikä on osoitus liiton tar- peellisuudesta. Jäsenistön hankintaa py- rimme tehostamaan mm. markkinoimalla koulutuksiamme liiton ulkopuolisille per- hekodeille ja muille halukkaille ryhmille.

Tässä muutama haaste vuodelle 2003.

Pertti Ollila

Ps. Pertti aloittaa liiton uutena puheen- johtajana vuoden 2003 alussa. Hän on toiminut SOS-Lapsikylien Vaajakosken Oppilaskodissa kasvattajana ja johtajana yli 17 vuotta, joten lastensuojelukentän tuntemusta ei häneltä puutu. Perhekoti Nuutin hän perusti yhdessä vaimonsa Leenan kanssa vuonna 1999 Jyväskylän maalaiskuntaan, Palokkaan.

AJANKOHTAISASIOITA LIITTOKOKOUKSESSA

Syksyn liittokokous pidettiin 30.10. Jyväskylässä. Sinne koontui kiitettävä joukko perhekotien edustajia. Sääntömääräisten asioiden lisäksi esillä oli useita ajankohtaisia aiheita. Ohessa tärkeimpiä niistä muistin virkistämiseksi.

Liiton asema viranomaiskentässä ja julkisuudessa on vakiintunut. Olemme mukana monissa projekteissa ja lausunnonantajana hallinnossa. Liitolla on laaja edustus lastensuojelun eri yhteisöissä.

Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin **Pertti Ollila** perhekoti Nuutista Palokasta. Liiton uusi hallitus edustaa jäsenistöä alueellisesti kattavasti. Hallituksen jäsenet ovat:

Oili Koramo	Kuusamo
Matti Kosonen	Sahalahti
Marika Jensen	Somero
Antti Syrjänen	Outokumpu
Riitta Riekkä	Puuppola
Kimmo Maanselkä	Savonlinna
Paavo Koivisto	Porvoo
Varajäsenet:	
Tiina Hansen	Uusikaupunki
Risto Kuoppa	Hämeenkoski
Petri Turula	Lampinsaari

Hallitus valitsee keskuudestaan sihteerin, varapuheenjohtajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt.

Pasi Riekkä ojensi kokouksessa puheenjohtajan tehtävät jättävälle Juhani Santalalle liiton puolesta pienen lahjan.

Liiton kotisivut uudistuvat kokonaan viimeistään keväällä. Sivuille liitetään viesti- ja infosivut sekä kalenteri. Samalla kehitetään keskustelupalstaa toimivammaksi. Perhekotien omiin sivuihin luodaan liiton sivuilta linkit. Jatkossa pyritään siihen, että liiton ja perhekotien välinen viestintä tapahtuisi pääosin sähköpostitse.

Lastensuojelun keskusliitto on kehittelemässä

lapsen kehityksen seurantaan sopivaa tietokoneohjelmaa. Liitto selvittää onko ohjelma käyttökelpoinen liiton perhekodeissa ja osallistuu mahdollisesti jatkokehittelyyn.

Liitto kannustaa jäsenistöään monipuoliseen itsensä koulutukseen. Jatkossa liiton hallitus tulee hakemuksesta tukemaan laatupiirien alueellista koulutustoimintaa käytettävissä olevien varojen puitteissa.

Perhekotien tulee huolehtia siitä, että niillä on kunnossa olevat sopimukset kuntien kanssa. Esimerkiksi selkeät lap-

sikohtaiset sopimukset, joissa määritellään mm. terveydenhuollon erityiskustannukset. Kuntaliiton sopimusmalli (lomake e8500) takaa oikeusturvan.

Työntekijän kanssa tehtävä työsopimus on myös tehtävä sopimusmallin mukaan, muuten se on laitton. Työsuojelupiirit ovat tulkinneet tähänasti hyvin kirjavasti työntekijäsäädöksiä.

Perhekodeilla pitää olla vuoden 2003 alusta turvallisuussuunnitelma. Siihen löytyy pohja Sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta. Viranomaiset tulevat jatkossa kiinnittämään huomiota perhekotien turvarakenteisiin. Liitto alkaa kehittää suositusta perhekotien turvarakenteiksi. Myös laatupiirit voivat kehittää alueellisia turva- ja tukirakenteita.

Perhekotien on syytä muistaa, että ongelmatilanteissa, esimerkiksi lapsen sairastuessa vakavasti, on sosiaalityöntekijä aina hoitosuhteen vastuuhenkilö. Hänelle tai viimekädessä sosiaalilautakunnalle kuuluu vastuu lapsesta.

Uutta perhekotien asemaa koskeva lakiuudistus saadaan vieläkin odotella. Uudistus tulee lykkääntymään ainakin syksyyn 2003, koska lainvalmistelija Pia-Liisa Heiliö siirtyy virkavapaalle. Lisäksi keväällä ovat vaalit ja uudella eduskunnalla on alkuun todennäköisesti muutakin tekemistä.

Keväthallitus pidetään 15.-16.4. 2003 Mikkelissä. Merkitse kalenteriin!

Uusi hallitus kokoontuneena ryhmäpotrettiin. Takarivissä oikealta Kimmo Maanselkä, Pertti Ollila, Petri Turula, Oili Koramo. Keskirivissä Riitta Riekkä, Antti Syrjänen, Paavo Koivisto, Matti Kosonen sekä edessä Tiina Hansen ja Marika Jensen

KOULUTUSTERVEISET LIITTOKOKOUKSESTA!

Syysliittokokouksen yhteydessä 29.10. pidetyn koulutuspäivän aiheet liittyivät tänä vuonna yritystoimintaan.

Aamupäivän osuudesta vastasi toimitusjohtaja Arja Maijala Keski-Suomen liikepalvelusta. Hän käsitteli perhekoti-toimintaan kytkeytyviä taloushallinnon

erityiskysymyksiä erilaiset yritysmuodot huomioiden. Koska perhekotitoiminta yrittämisen muotona on maassamme suhteellisen nuorta, ilmenee myös viranomaisten, esimerkiksi verottajan puolelta, monenkirjavaa käytäntöä kunnasta riippuen. Eri perhekoteja kohdellaan hyvinkin eri tavoin esim. asumiseen, autoon, ruokailuihin ym. liittyvissä kysymyksissä. Kouluttaja heittikin ilmaan kysymyksen siitä, olisiko aiheellista hakea verottajalta ennakkopäätöksiä joistakin tulkinnoista. Tällä hetkellä sitä ei kuitenkaan koettu tarpeelliseksi.

Ilmapäivällä siirryimme Sampo yritysvakuutuksissa yhteyspäällikkönä toimivan Riitta Koramon opastuksella vakuutusten viidakkoon. Järkevän vakuutuspaketin löytäminen ei myöskään vaikuttanut aivan helpolta tehtävältä. Vaikka perhekodeilla olisi kuinka kattavia vakuutuksia osa mahdollisista vahingoista ovat senkaltaisia, etteivät vakuutukset niitä korvaa. Yrittäjien henkilökohtaiset sekä työntekijöihin liittyvät vakuutukset vaikuttivat suhteellisen selkeiltä, mutta tulkinta eroja alkoi löytyä, kun keskustelu siirtyi erilaisten vahinkojen korvaamiseen. Ehkä on vain tiedostettava, että perhekotitoiminta pitää aina sisällään riskejä, joita ei vakuutuksilla voida hoitaa.

Arja Maijala (vas.) ja Riitta Koramo (oik.) käsittelivät kimurantteja kysymyksiä koulutuspäivän aiheissaan.

Vaikka päivä selkiytti ainakin itselleni monia asioita, jäi edelleen monia kysymyksiä auki niin verotukseen kuin vakuutuksiinkin liittyen. Ammattitaitoiset kirjanpitäjät ja vakuutusvirkailijat ovat toivon mukaan apunamme, kun näitä kysymyksiä tahoillamme mietimme.

Tiina Hansen

Pasi Riekk

PAKON JA RAJOITUKSEN OIKEUTUKSESTA LASTENSUOJELUSSA

Lastensuojelun ja perhetyön monimuotoinen määrittely ja ajankohtaiset kysymykset
Lapsi- ja perhelainsäädännön uudistukset

Eristäminen, vitsarangaistus ja pakko- kasvatuskeinoina

Suomalaiseen yhteiskuntaan ja protestanttiseen etiikkaan on aina kuulunut läheisesti työnteko ja tiukka kuri. Autoritääriin kasvattaminen oli vielä 70-luvulla hyvin yleistä. Ihmisen elämä ja arvon mittaaminen lähti työstä ja siitä kuinka hyvin hän onnistui kasvattamaan "jälkeiset" maailmalle. Muistan hyvin isäni hokeman: "jos ei tuo rillautuminen (kuusamolaista murretta ja tarkoittaa pelleilyä, ilveilyä ja tyhjämpäiväistä höseltämistä sekä ilkivalan tekemistä) loppu, tulee lähtö poikakotiin Muhokselle!" Poikakotia, nykyistä Pohjolakotia, käytettiin uhkana ja kiristyskeinona epämiellyttävän ja ei-toivotun käytöksen lopettamiseen hyvin yleisesti. Se tehoi yleensä mainiosti. Jopa niin hyvin, että parikymmentä vuotta myöhemmin olin itse opettelemassa perhekotityötä tuossa kyseisessä pahamaineisessa paikassa.

Ensio Kyppö, pitkäaikainen Pernasaa-
ren koulukodin johtaja kuvaa kirjassaan *Ne kovimmat pojat* kurinpittoa seuraavasti: "Johtajan lisäksi laitoksessa oli pari ohjaajaa, joita ehdottomasti toteltiin. Tiedettiin, että jälkimmäisillä heilahti nyrkki hyvin helposti, mutta tuon tietoisuuden vuoksi heidän tarvitsi harvoin sitä käyttää. Eri-
tyisesti uutta työntekijää ihmetytti se, että laitoksessa vierailevat entiset pojat tulivat aina iloisesti heitä tervehtimään, mutta pehmoille he tuskin nyökkäsivät päätänsä. Oman turvallisuuden säilymisen rinnalla katosi taivaan sineen kysymys siitä olivatko nämä seuraamukset lainmukaisia." (Kyppö, 1989, 20). Voi vain ihmetellä tuon aikaisten koulukotityöntekijöiden ammattitaitoa ja rohkeutta työkennellä jopa 30 pojan suuristen ryhmien kanssa. Tällainen kuri ja fyysinen vallankäyttö lienee ollut ainoa mahdollinen kasvatuskeino vaikka mikään laki ei sitä oikeuttanutkaan. Eristäminen, vitsankäyttö ja työteko olivat tavanomaisia rangaistuskeinoja ja ne hyväksyttiin yleisesti.

Tähän päivään

Lasten suojelun sijaishuollossa on viimeisen runsaan vuosikymmenen aikana tapahtunut merkittäviä rakenteellisia ja sisällöllisiä muutoksia. Laitoshuollon rinnalle alkoi 1980-luvun loppupuolella syntyä runsaasti yksityisiä, useinmiten amatillisia kodinomaisia pienyksiköitä täydentämään sijaishuollon palvelutarjontaa. Oikeudelliselta luonteeltaan nämä pienyksiköt määräytyivät lainsäädännössämme aluksi lastensuojelulaitoksiksi. Vuoden 1992 heinäkuun alusta voimaan tulleen perhehoitoa koskevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä laitos- ja perhehoidon rajanvetoa kuitenkin selkeytettiin määrittelemällä kyseiset yksiköt perhekodeiksi ja niissä annettava hoito perhekodiksi.

Lastensuojelulain (voimaan 1984) mukaisia pakotteita, rajoituksia ja erityisiä rajoituksia ovat päihteiden tai niiden käyttöön liittyvien välineiden taikka turvallisuutta vaarantavien aineiden tai esineiden haltuunotto, henkilöön käyvä tarkastus, postin tai muun lähetyksen tarkastaminen, kielto poistua laitoksen alueelta tai oleskelun ja liikkumisen muu rajoittaminen. Sanottuja toimenpiteitä voidaan kohdistaa vain lastensuojelulaitoksessa sijaishuollossa olevaan lapseen. Meidän perhekotimme toimii perhehoitoa koskevan lainsäädännön pohjalta ja edellä mainittujen pakotteiden ja rajoitteiden käyttäminen on siis tiukasti lakia tulkiten kiellettyä. Olen keskustellut aiheesta useaan otteeseen monen asiantuntijan ja juristin kanssa saadakseni vasta-

uksen siihen onko ylipäättään kodissamme mahdollisuus kyseisiin interventioihin. Olen saanut monenkirjavia vastauksia. Osa on sitä mieltä, ettei rajoitteiden käytölle ole mitään perustaa, joten niiden käyttö on ehdottomasti kiellettyä. Toisten juristien mukaan maalaisjärjen käyttö on sallittua ja pakotteita ja rajoitteita tulee kasvattajan käyttää niin kuin toimii biologia lapsiaan kohtaan.

Myös lapsen ja hänen vanhempiansa tai muun lapselle läheisen henkilön sijaishuollon aikaisesta yhteydenpidon rajoittamisesta säädetään lastensuojelulaissa. Nämä säännökset koskevat sekä perhehoidossa että laitoshoidossa olevaa lasta.

Valtioneuvoston lapsipoliittisessa selonteossa eduskunnalle "Lastensuojelusta kohti lapsipoliittikkaa" on mm. todettu, että selväksi puutteeksi on koettu se, ettei kaikkien vaikeimmin oirehtivien nuorten hoidon onnistumista ole mahdollisuus turvata, koska laissa ei ole säännelty nuoren oikeusturvan takaavaa mahdollisuutta suljettuun hoitoon lastensuojeluyksikössä (STM Julkaisuja, 1995, 6).

Sijaishuollon pakkotoimityöryhmä työskenteli v. 1998 ja sen tehtävänä oli selkiyttää lastensuojelulain mukaisten pakotteiden ja rajoitteiden käyttöä ja tehdä esityksiä, joita oli tarkoitus viedä lastensuojelulakiin ja -asetuksiin. Työryhmä päätyi ehdotuksiin, joissa toimenpiteitä voitaisiin kohdentaa jatkossakin pääsääntöisesti huostaanotettuihin ja laitoshoidossa oleviin lapsiin ja nuoriin. Työryhmä esitti kuitenkin, että perhehoidossakin voitaisiin pakotteita soveltaa tosin rajoitetusti. Näitä mahdollisuuksia olisivat liikkumavapauden rajoittaminen ja kirjeen, viestin tai muun lähetyksen tarkastaminen tai luovuttamatta jättäminen (STM Julkaisuja 1998, 25). Tähän päivään mennessä näitä ehdotuksia ei ole saatu lainsäädäntöön. Koko lastensuojelulakimme on mm. näiltä osin vanhentunut.

Eduskunnan oikeusasiamiehen Riitta-Leena Paunioin puheenvuoro Lahdessa valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä

TUURAUSTA

25.8.2002 on herättänyt paljon keskustelua erityisesti huumeseulojen käytöstä lastensuojelulaitoksissa. Olen täysin samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että tarvitsimme lastensuojelulakiin nopeasti muutoksen, jossa selkeästi määriteltäisiin milloin niiden käyttö on oikeutettua.

Oikeusasiamies ei näytä tuntevan lastensuojelun arkea, kun hän kyseenalaistaa lähes kaiken mikä koskee pakkoa ja rajoittamista. Voin reilusti sanoa, että perhekodissamme on tältä osin rikottu lakia, kun olemme ottaneet hatkareissulta palanneilta nuorilta huumeseulat ja tarkastaneet heidän tavaransa. Lähtökohtana on kuitenkin aina ollut nuoren oma sekä muiden lasten etu. Kun uusi lastensuojelulaki joskus saadaan voimaan, siinä on toivottavasti selkeästi niin nykyiset rajoitteet kuin lisäyksenä myös huumetestaamisen oikeutus. Lisäksi erityistä huolenpitoa tarvitsevien nuorten hoito tulisi saattaa lakiin uudella tavalla.

LÄHTEET:

Kyppö, E. 1989. Ne kovimmat pojat. Jyväskylä. Gummerus.
STM. 1995. Muistio, Lastensuojelusta kohti lapsipolitiikkaa. Helsinki.
STM. 1998. Sijaihuollon pakkotoimityöryhmän muistio. Helsinki.

**Kuinka tämä voi olla mahdollista; Perhekotivanhemmat lo-
mailemassa jossain kaukana? Tunnetko itsesi väsyneeksi? Voisivatko säännölliset vapaat työstäsi olla mahdollinen lääke väsymystä poistamaan? Tämän saman asian ympärillä painimme mekin täällä Niilonkulmassa, Kiimingissä vielä vajaa vuosi sitten.**

Perhekotityöntekijän nimikkeellä toimiva työntekijä ei yksin pystynyt vastaamaan meidän lomitussongelmaamme. Vastataan tulivat työaikalaki ja palkkausy-symykset. Mutta perhekotivanhemmat ovat aika kekseliästä väkeä, he ovat totuneet ratkomaan visaisiakin pulmia. Meidän ratkaisumme tähän ongelmaan oli palkata työntekijä, jolle ehdotimme heti työhöntulovaiheessa siirtymistä palkka-työläisen ikeestä yksityisyrittäjän ihanuuteen. Lupasimme alkuvaiheessa auttaa löytämään perhekoteja, joissa olisi tarvetta tuuraajalle. Pienten järjestelyjen jälkeen yhteistyökumppanit löytyivät ja toiminimi- ja lupa-asiat tulivat kuntoon. Tuuraustyöt alkoivat tämän vuoden maaliskuussa ja ainakin tähän asti saadut kokemukset ovat olleet positiivisia.

Me olemme ostaneet tuuraajaltamme vapaata kahdeksan vuorokautta kuukaudessa, mikä tuntuu jo aivan ruhtinaalliselta

seitsemän vuoden satunnaisten vapaiden jälkeen. Taloudellisesti tämän teki mahdolliseksi hoitopäivämaksujen korotus, mihin soiaaliviranomaiset suhtautuivat myönteisesti kuultuaan perusteet korotukselle. Seuraavassa esimerkkilaskelma tuuraajan ollessa yksityisyrittäjänä kolmessa perhekodissa.

Perhekodin näkövinkkelistä katsottuna.

Kulu perhekotia kohden n. 1060 e/ kk. Tuuraaja toimii itsenäisenä yrittäjänä, eli perhekodille ei tule muita kuluja.

Tuuraajan näkövinkkelistä katsottuna.

Työskentelee esim. keskiviikosta sunnuntaihin kolmena viikkona ja neljäs viikko on vapaa.

Laskelma laadittu 12 kk:lle, jaettuna taisaisesti joka kuukaudelle.

Tuotot

36 x 1 060 e, yhteensä 38 160 e

Kulut

Yel, aluksi 3 363 e/50%, yhteensä 1 682 e

Tapaturmavakuutus yms. 336 e

Puhelinkulut 505 e

Autokulut/km-korvaus tms. 1 362 e

Kirjanpito ja veroilm. yms. 840 e

TULOS ennen veroja 33 419 e

Verot 12 615 e

Kunta, kirkko yms 21 %

TULOS verojen jälkeen 20 804 e

Nettotulot kuukaudessa n. 1 733 e

Tässä hiukan puntaroimista. Suurimpana ongelmana on varmaan sopivan työntekijän löytäminen, jolle uskaltaa antaa vastuun poissaollessaan perhekodin toiminnasta ja joka on valmis matkalaukku-elämään. Meillä oli onni saada tuuraaja, jolla on jo vankka kokemus perhekoti-alalta ja joka pystyy yhtäjaksoisesti tekemään pidempiä tuurausjaksoja. Kyselytani tuoreelta yrittäjältä mielipidettä kuluneesta vuodesta, hän pitää hyvinä asioina vaihtelevia työaikoja ja -kavereita, pitkiä vapaita ja vaikuttamismahdollisuuksia työaikoihin ja kohtalaista korvausta tehdystä työstä. Toisaalta hän myös toteaa, ettei tämä työ sovi perheelliselle, eikä tähän työhön voi ryhtyä ilman pitkäaikaisista alan kokemusta.

Hyvät joulut täältä pohjoisesta toivoo
Maissi ja Markku

ULKOMAALAINEN VAPAAEHTOINEN PERHEKODISSA

Meillä Metsärinteen perheko-
dissa on ollut ilo elää tämä vuo-
si yhdentyneen Euroopan ilma-
piirissä.

Kodissamme on asunut ja työskennellyt vapaaehtoinen Virginie (26 v) Ranskasta. Hän työskentelee kuusi tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa auttaen päivittäisissä puuhissa ja ennen kaikkea ottaen osaa lasten elämään eri muodoissa. Päivittäin kodissamme eletään nyt kolmella kielellä: suomi, englantia, ranska, sekä yhdellä sekoituksella suomi-englanti-ranska. Kaikkien meidän kielitaito tai ainakin rohkeus vieraan kielen käyttämiseen on vahvistunut. Muutoinkin olemme päässeet tutustumaan toisenlaiseen kasvatukseen, koulutus- ja perhekulttuuriin. Olemme saaneet hyviä ajattelemisen aiheita ja erityisesti päässeet osalliseksi Ranskalaisen keittiön saloista. Olemme niin ikään joutuneet aiheellisesti harkitsemaan omaa ruoka- ja ruokailukulttuuria. Kaiken kaikkiaan olemme päässeet oppimaan arjessa kaikenlaista pientä uutta.

Vapaaehtoisen ottaminen perhekotiin on harkitsemisen arvoinen paikka. Vapaaehtoistyöntekijän valintaan kannattaa panostaa ja pohtia hänelle soveltuvia työtehtäviä. Etukäteen on hyvä tutustua ennakoida tulevia tilanteita. Selkeät sopimukset ja pelisäännöt ovat helpotus puolin ja toisin. Meidän vuodenaikojen ja kotikävän ajoittuminen sopivassa suhteessa toisiinsa on eduksi. Kokemuksemme mukaan on hyvä, jos perhekoossa pystytään antamaan vapaaehtoiselle myös omaa yksityisyyttä. Hänelle mieluisan harrastuksen löytäminen lähitienoilta auttaa vapaa-aikaa. Erityisen hyvä on, jos suomenkielen opetusta on saatavilla, vaikkakin sen oppiminen ei ole itsestään selvää.

Maailmanvaihto ry:n organisaatio on hyvin vapaaehtoisista huolta pitävä järjestö. Leirejä on tarjolla ja yhteydet toisiin vapaaehtoihin mahdollistuvat sen kautta. Yhdistys huolehtii vapaaehtoisten taskurahoista ja lentolippujen ym. maksujen hoitamisesta, eikä perhekodin tarvitse puuttua näihin järjestelyihin. Yhdistys antaa tietoa ja informoi myös isäntäper-

heitä ja projekteja. Osallistuimme ennen oman vapaaehtoisemme saapumista Maailmanvaihdon järjestämään informaatiopäivään, jolloin osasimme ennakoida realistisemmin tulevaa.

Yhteystiedot yhdistykseen:
Maailmanvaihto ry. – ICYE Finland
Pitkänsillanranta 11, 00530 Helsinki
puh. (09)774 1101, fax (09)7310 4146
maailmanvaihto@maailmanvaihto.fi,
www.maailmanvaihto.com

Meille kokemus on ollut ehdottoman

hyvä. Seuraavan mahdollisen vapaaehtoisen ottamista jääme harkitsemaan lasten kanssa yhdessä. On aina kuitenkin voimia vievä prosessi myös luopua perheeseen näin kiinteästi liittyneestä ihmisestä.

Voimia syksyyn kaikille.

Terveisin

Metsärinteen väki,
Tuija, Jukka & lapset

MY EXPERIENCE IN FOSTER HOME

I am Virginie Lissillour. I come from France and I do an EVS (European voluntary service) here in Finland. I arrived last January and since this time I live in Nastola, in Metsärinteen perhekoti foster home.

When I was still in France I knew some little things about foster home, but by experience I have learned much more.

In fact, all has been a discover: Finland, culture, food, nature, inhabitants and their way of life.

I don't live in an ordinary family even if first you couldn't say it's a special one. As every home there is laugh, games, discussions and arguments, warm atmosphere, security and love.

What is special is that teenagers are not biological brother and sisters. They come from 4 different families, 4 different backgrounds, past and they carry from their childhood some pain, sorrow distance and shyness.

You cannot notice it immediately, they carry their roots as a secret. And, maybe for me this is the more difficult: to talk with them about it.

First, we needed to know each others

and I had to proof they could trust me. Then it was easier to talk. Because of language we don't exchange so much. In fact, I was sometimes like a detective who has to make an inquest to know more about them.

Tuija and Jukka, gave me lot of answers and clues, that's why little by little I understood more and more teenager's

attitudes and behaviours. Maybe "häveliäisyys" embarrassed me to ask children questions and of course, fear to hurt them or to ask something wrong or disturbing. I think that confidence have to come naturally.

Only one of the teenagers has openly spoken with me, from time to time. Then I tried to be careful in my answers. I think that to work in a foster home you need some psychological skills to confront children and answer their needs, their silence and their questions. For instance this need to know why their parents are not able to take care of them and be as any other adult. At least, it's not easy to deal with all those "why?" they have in mind.

This work gave me a lot about differences, patience, respect and relationships. I really don't know if my presence gave them something. I hope so. It's difficult to say because they don't show so easily their emotions, thoughts and feelings.

I live a daily life in their company, taking part of custody tasks and happenings. I try to show them that they can trust themselves more than they do. I try not to "verotta" myself, I take the place they let me. I feel finally that I am part of family and that's the best present they could offer me.

My life here has gained something more, something you cannot really describe but feel.

Virginie Lissillour

Terveys- ja Sosiaalialan Yrittäjät (TESO) ry

- **Terveys- ja Sosiaalialan yrittäjät ry** on vuonna 1995 perustettu itsenäinen, valtakunnallinen ja Suomen Yrittäjiin kuuluva toimialajärjestö, joka kokoaa yhteen terveys- ja sosiaalialan yrittäjiä. TESO ry edistää korkealaatuista yrittäjyyttä sosiaali- ja terveysalalla sekä järjestää koulutus- ja konsultointipalveluja. Lisäksi yhdistys pyrkii lisäämään yhteiskunnan, viranomaisten ja päättäjien tietämystä alan yrittäjien asemasta.
- Yhdistyksen jäsenyritykset tuottavat asumispalveluja erilaisille asiakasryhmille, mm. kehitysvamma-, mielenterveys- ja senioripalveluja sekä kotihoitoa, päivähoidon, lastensuojelua, päihde- ja huume kuntoutusta, fysioterapiaa, lääkärin palveluja, hammashoitoa, työnvälitystä, työnhajausta, koulutusta ja konsultointia.
- **Hoiva-alan Palveluverkko –projekti (HOPE) www.hoivayrittajat.com:** kootaan Internetiin kattava verkkopalvelu hoiva-alan yksityisistä yrityksistä.
- **Hyvinvoinnin tekijät –projekti:** lisää pienten apuvälineyritysten ja hoivayritysten voimavaroja panostamalla tiedon lisäämiseen, tietoteknologian hyödyntämiseen sekä yrittäjän terveyden ja jaksamisen edistämiseen.

Terveys- ja Sosiaalialan Yrittäjät ry

Lenkkeilijäkatu 6, 33520 Tampere
puh. (03) 211 0363, fax (03) 356 8097
tesory@tesory.com, www.tesory.com

KOTISIVU
www.apkl.fi

Liiton esittely, periaatteet, laatumäärittelyt, vapaat hoitopaikat työryhmien toiminta.

Vapaiden paikkojen ilmoitukset mielellään sähköpostiin kunkin kuun 4. päivään mennessä osoitteeseen: vappu.maattanen@apkl.fi

Puheenjohtaja

Pertti Ollila, Perhekoti Nuutti
Nuutinpöytä 40, 40270 Palokka
Puh. (014)633 122
peritti.ollila@apkl.fi

Sihteeri

Paavo Koivisto, Perhekoti Koivisto
Staffaksentie 20, 06100 Porvoo
Puh. (019)580 098
paavo.koivisto@apkl.fi

Jäsenpalvelut

Toimistopalvelu Ohviisi
Vappu Mänttinen
Kauppakatu 6 A 4, 15140 Lahti
Puh. (03)589 8880
vappu.maattanen@apkl.fi

Tiedotus

Työryhmä
Matti Kosonen, Risto Kuoppa

Matti Kosonen, varapj.
Isoniemen Perhekoti
Puh. (03)376 3377
matti.kosonen@apkl.fi

Koulutus

Työryhmä
Tiina Hansen, Oili Koramo,
Antti Syrjänen

Tiina Hansen
Perhekoti Vakkis
Puh. (02)841 4147
tiina.hansen@apkl.fi

Alueellinen laatutyö

Työryhmä
Riitta Rieki, Marika Jensen,
Petri Turula

Riitta Rieki
Perhekoti Rieki
Puh. (014)310 1405
riitta.rieki@apkl.fi

Talous

Kimmo Maanselkä
Perhekoti Ainola
Puh. (015)510 610,
kimmo.maanselka@apkl.fi

Sähköposti hallituksen jäsenille
etunimi.sukunimi@apkl.fi

APKL:N PERHEKODIT 11/2002

Perhekoti	Osoite	Postino ja paikka	Puhelinno	Fax	Matkapuh.	Sähköposti
Etelä-Suomen lääni						
Isnäsin Perhekoti	Edentie 288	07750 Isnäs	(019)634 744		(0400)848 030	tuula.maenpaa@dlc.fi
Karskogin Perhekoti	Jyrkäntie 10	02580 Siuntio	(09)256 1611	(09)256 1595		
Metsärinteen Perhekoti	Immilantie 23	15560 Nastola	(03)762 4080	(03)762 4079		perhekotimalin@phnet.fi
Pajuniityn Perhekoti	Vanha Sveinsintie 13	02620 Espoo	(09)547 3240	(09)547 50660		turunen.pk@kolumbus.fi
Perhekoti Jyrkkä	Asikkalantie 250	16800 Hämeenkoski	(03)764 2116			perhekoti.jyrkka@kolumbus.fi
Perhekoti Kaurismäki	Hikiäntie 8	12210 Hausjärvi	(019)768 464		(050)511 1411	kari.kokko@pp2.inet.fi
Perhekoti Kerttuli	Kesäpolku 10	15560 Nastola	(03)763 2597		(040)504 8694	heikki.turunen@kerttuli.inet.fi
Perhekoti Koivisto	Staffaksentie 20	06100 Porvoo	(019)580 098	(019)580 098	(0400)341 769	perhekotikoivisto@jippii.fi
Perhekoti Kuusniemi	Kuninkaantie 388	01420 Pohjankuru	(019)245 6525	(019)245 6566	(040)700 5525	ulla.kuusniemi@saunalahti.fi
Perhekoti Olliver	Rapattilantie 261	54250 Rapattila	(05)418 1135			perhekoti.olliver@kolumbus.fi
Perhekoti Panula	Omenapolku 4	54920 Taipalsaari	(05) 414 1740		(041)548 7022	kimmo.panula@pp.inet.fi
Perhekoti Peura	Ruukinrannantie 19 A	02600 Espoo	(09)512 4874	(09)512 4874	(040)507 8296	pkpeura@saunalahti.fi
Perhekoti Sinivuokko	Sinivuokontie 5	45100 Kouvolaa	(05)320 2236			
Perhekoti Sylvöniemi	Sylvötie 26	15560 Nastola	(03)763 2612	(03)763 2616	(040)546 6177	
Perhekoti Säilynoja	Ruukinrannantie 24 B	02600 Espoo	(09)452 3929	(09)4124 0980	(040)517 8514	mikko.sailynoja@saunalahti.fi
Perhekoti Tuikka	Meltinkatu 2	49400 Hamina	(05)344 0163	(05)344 0163		
Perhekoti Vanha Mylly	Heposuontie 252	54250 Rapattila	(05)415 2626	(05)415 2626	(050)545 1839	vanhamylly@luukku.com
Putkosen Perhekoti	Ala-Räavelintie 2	18300 Heinola kk	(03)718 3517	(03)718 3518	(050)556 5816	
Vanhakallion Perhekoti	Gustav Pauliginkatu 19	00980 Helsinki	(09)3434 8800	(09)3434 8820	(050)511 9646	ineslines@ineslines.fi
Vasaramäen Perhekoti	Tampereentie 384	16800 Hämeenkoski	(03)764 2126	(03)764 2274	(050)561 9286	
Länsi-Suomen lääni						
Haukanhovin Perhekoti	Matinmäentie 548	41120 Puuppola	(014)310 1005	(014)310 1061	(0500)746 571	haukanhovi@kolumbus.fi
Havurinteen Perhekoti	Heikkiläntie 46	37600 Valkeakoski	(03)584 5007		(040)832 5939	havurinne@saunalahti.fi
Hietajärven Perhekoti	Myllykatu 4	41160 Tikkakoski	(014)375 1500		(050)353 0601	hietajarven.perhekoti@kolumbus.fi
Huhtikoti	Tammikoskentie 66	35700 Villpula	(03)470 4756		(040)520 5157	huhtikoti@nic.fi
Isojärven Kotikartano	Ouninpohjantie 449	35400 Längelmäki	(03)533 2705			
Isoniemen Perhekoti	Isoniementie 260	36420 Sahalahti	(03)3763 377		(0500)228 600	m.kosonen@koti.soon
Katrin Palvelukoti	Itäinen Viertotie 6	23500 Uusikaupunki	(02)841 4105			katrin.palvelukoti@co.inet.fi
Keuruun Perhekodit	Huhkolantie 241	42560 Pohjoisjärvi	(014)737 148	(014)737 148	(0400)545 001	
Kissankulman Perhekoti	Rauninpolku 8	44300 Konnevesi	(014)551 241		(050)598 8934	tuovi.tanskanen@pp.inet.fi
Metsäkylän Perhekoti	Kämpäkuja 8	43130 Tarvaala	(014)434 743			hikela@jippii.fi
Metsäpirtin Perhekoti	Säntie 1030	38510 Suodenniemi	(03)517 6200	(03)517 6200		
Mirjamin Koti	Rauhalantie 30	43390 Lokakylä	(014)456 133		(0400)166 055	
Mäntykallion Perhekoti	Tonttie 7-10	41210 Jokihara	(014)814 236	(014)81 4173	(050)550 0840	perhekot@saunalahti.fi
Perhekoti Haukka	Inkereentie 436	24280 Salo	(02)736 5002	(02)733 8331		juhani.santala@pkhaukkala.inet.fi
Perhekoti Helminrinne	Väläntie 49	35500 Korkeakoski	(03)335 8181	(03)335 8187	(040)832 1811	helminrinne@yritys.tpo.fi
Perhekoti Karuselli	Onnelantie 6	37800 Toijala	(03)542 2111		(040)513 2196	karusell@kauhajoki.fi
Perhekoti Kurkila	Pirttimäentie 25	40520 Jyväskylä	(014)642 672		(0400)544 220	
Perhekoti Lahtinen	Haaparinne 4	44150 Äänekoski	(014)520 638		(050)552 1717	harri.lahtinen@pp5.inet.fi
Perhekoti Matula	Mäki-Kitkontie 42	32200 Loimaa	(02)762 4841	(02)762 4842		
Perhekoti Nurmipirtti	Muurikaisentie 46	41390 Äijälä	(014)836 151		(040)531 6259	riissane@saunalahti.fi
Perhekoti Nuutti	Nuutinpolku 40	40270 Palokka	(014)633 122	(014)633 122		perhekoti.nuutti@luukku.com
Perhekoti Peukalainen	Ahteentie 419	21430 Yliskulma	(02)489 4900	(02)489 4910		
Perhekoti Pihakivi	Kyntäjäntie 1 D	33340 Tampere	(03)343 2121	(03)343 2010		pihakivi@yritys.soon.fi
Perhekoti Pöllövaara	Korvolantie 62	37140 Nokia	(03)340 0020		(040)582 6220	pollovaara@saunalahti
Perhekoti Reiman	Uukkalantie 87	43100 Saarijärvi	(014)424 080	(014)423 404	(040)586 4122	
Perhekoti Rieki	Kappelintie 68	41120 Puuppola	(014)310 1405	(014)310 1305		apkl.p.rieki@kolumbus.fi
Perhekoti Sarjanne	Pappilantie 60	21570 Sauvo	(02)473 1077			janneraitis@jippii.fi
Perhekoti Tuiki	Näädäntie 1	20750 Turku	(02)244 4058	(02)244 4098	(040)739 8908	perhekoti@tuiki.inet.fi
Perhekoti Vakkis	Koistennokanpolku 12	23500 Uusikaupunki	(02)841 4147	(02)844 1732		vakkis@uusikaupunki.fi
Perhekoti Valo	Sarjalantie 15	31520 Pitkälampi	(02)748 1023	(02)748 1023		
Perhekoti Villa Roosa	Uimalankatu 11	20880 Turku	(02)235 7235	(02)235 7077	(040)506 7622	lassenor@nettilinja.fi
Rinteen Perhekoti	Hämäläntie 356	44640 Kymönkoski	(014)532 263		(040)760 3680	mauri.kananen@apkrinne.inet.fi
Saarelan Perhekoti	Kangasniementie 845	41410 Kankainen	(014)866 316	(014)866 417	(0400)884 591	saarelan.perhekoti@pp.inet.fi
Sammaliston Perhekoti	Vahakkaantie 3	40640 Jyväskylä	(014)242 157	(014)242 229		utria@sci.fi
Suolahden Perhekoti	Sumiaistentie 12	44200 Suolahti	(014)543 726	(014)543 726		
Itä-Suomen lääni						
Kotirinteen Perhekoti	Notkolantie 5	82210 Suhmura	(013)749249	(013)749 249		m.p.muttonen@kolumbus.fi
Kuusoti	Kaapinniementie 22	72300 Vesanto	(017)690 781	(017)690 782	(040)503 9872	kyosti.viding@kuusoti.inet.fi
Lähtevän Perhekoti	Kuminvaarantie 59	83500 Outokumpu	(013)553 035	(013)568 161	(040)5011 405	lahtevan.perhekoti@opaasi.fi
Mäntylinnan perhekoti	Kontioniementie 62 D	80780 Kontioniemi	(013)732 447		(050)593 7924	mantylinnanperhekoti@jippii.fi
Perhekoti Adalmiina	Kurolantie 219	78500 Varkaus			(040)570 5092	perhekoti@adalmiina.inet.fi
Perhekoti Ainola	Ristimäenkatu 11	57130 Savonlinna	(015)510 610		(050)340 6199	aikim.maanselka@kolumbus.fi
Perhekoti Alapeltola	Tykkimiehenkatu 7	50100 Mikkeli	(015)225 777		(0400)154 275	jorma.puustell@reimari.net
Perhekoti Himaharju	Harjuntie 40	74840 Koppeloharju	(017)759 216	(015)458 603	(050)342 0730	kari.rontynen@pp3.inet.fi
Perhekoti Jakkula	Salahmin kartano	74230 Salami	(017)716 112		(050)537 6424	perhekoti.jakkula@pp.inet.fi
Perhekoti Kanervaranta	Otavantie 192	52550 Hirvensalmi	(015)458 603		(040)754 0691	perhekoti.kanervaranta@kolumbus.fi
Perhekoti Kangasmetsä	Häärämäentie 2	52100 Anttola	(015)660 222		(0400)753 059	perhekoti.kangasmetsa@pp.inet.fi
Perhekoti Kettunen	Kuusenkatu 8	82200 Hammaslahti	(013)747 140	(017)462 2990		
Perhekoti Kuusisto	Mäntyharjuntie 39	52700 Mäntyharju	(015)682 090		(044)508 1584	hannukuusisto@hotmail.com
Perhekoti Pajulintu	Mikonmäki 2	71850 Leppäkaari	(017)462 2787	(015)337 1070		pajulintu@sunpoint.net
Perhekoti Päiväpirtti	Haaraojantie 83	57210 Savonlinna	(015)536 242		(050)534 8067	perhekoti.paivapirtti@kolumbus.fi
Perhekoti Rantapihlaja	Kaislarannantie 7	50100 Mikkeli	(015)177 447	(017)735 211	(0500)173 692	
Pykälämäen Perhekoti	Maljasalmentie 67	83630 Kuusijärvi	(013)55 3825	(015)486 911		
Saraheinän Perhekoti	Nerkoonniementie 156	73100 Lapinlahti	(017)735 211			
Vehmaskoti	Vehmaskyläntie 595	76100 Pieksämäki	(015)425 510	(08)816 9296	(050)511 8644	
Oulun lääni						
Niilonkulman Perhekoti	Jokelantie 29	90910 Kontio	(08)816 9296			niilonkulman@perhekoti.inet.fi
Perhekoti Kieppi	Puolanganatie 2453	93350 Jaurakkajärvi	(08)780 380			perhekoti.kieppi@co.inet.fi
Perhekoti Koramo	Tointantie 3	93600 Kuusamo	(08)545 3016			oili.koramo@pp.inet.fi
Perhekoti Lintulampi	Lintulammentie 5	91910 Tupos	(08)512 255	(08)284 486	(050)569 0712	putkiset@na.netpl.fi
Perhekoti Peruskallio	Huvilakuja 12	90910 Kontio	(08)816 9121		(0500)915 112	
Rantakokon Perhekoti	Karviaiskuja 7	90460 Oulunsalo	(08)556 7377		(040)7667 432	hannu.rantakokko@new.zzn.com
Turulan Perhekoti	Karsitie 1	86440 Lampinsaari	(08)284484	(016)374155	(050)567 1031	turulan.perhekoti@co.inet.fi
Lapin lääni						
Perhekoti Nunnukka	Vanhanrannantie 21	98100 Kemijärvi	(016)884 225			raija.kantola@pp.inet.fi
Perhekoti Suoheimo	Soutumiehentie 4	96460 Rovaniemi	(016)374 105		(040)574 9134	

*Rauhaisaa Joulunaikaa ja
Hyvää Uutta Vuotta 2003*

